

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Svmma Bvllarii Earvmve Svmmorvm Pontificvm
Constitvtionvm Qvae Ad Commvnem Ecclesiae Vsvm post
volumina Iuris Canonici, vsq[ue] ad Sanctissimum D. N.
D. Pavlvn Papam V. emanarunt**

Quaranta, Stefano

Venetiis, 1619

Duellum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10793

dem festiuitatem celebrare, & in hoc cum Ecclesia Matrice se confortent, &c. Itē concedimus, quod quilibet Ecclesia, & Monasterium Hispaniæ habens aliquas reliquias insignes, puta caput, brachium, vel crus alicuius Sancti, etiam alienigenæ non existentis in Breuiario, vel de quo in dicto Breuiario fit tantum commemoratio possit illius festiuitatem celebrare, & officium duplex facere, & de alio Sancto eodem die occurrenti si fuerit simplex, fiat commemoratio: Si vero fuerit duplex, vel semiduplex transferatur in primam diem simili festo non impeditam, &c.

Cum vero in Ecclesiis, & Religionibus Hispaniæ vigeat consuetudo, quod diebus Paschaliibus, & festiuitatibus maioribus celebret Missam conuentualem Antistes, vel alia persona principalis, & regula Missalis ordinet, quod omnibus Dominicis infra annum Sacerdos, qui celebrauerit Missam conuentualem exeat ante celebrationem Missæ cum pluuiali, vel cappa, & cum ministris ad incipiendum in Altari maiori Antiphonam, Asperges, & ad asperendam aquam benedictam populo concedimus, quod Antistes, seu alia persona principalis, celebrans Missam conuentualem præmissa facere non teneatur, sed illa facere possit quilibet alius simplex Sacerdos eius loco, & quod talis Sacerdos non deferat pluuiale, sed albam, & stolam, vel superpellicium, & stolam, nec procedat associatus cum ministris, sed solum cum Acolythis, &c. Datum Romæ &c. die 30. Decembris 1573.

Breue hoc impressum in principio Officiorum priorum Sanctorum Tolentanae Ecclesiae.

Pius Episcopus, Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam
rei memoriam.

EA qua a prædecessoribus nostris Roman. Pontific. sua dentibus legitimis causis emanarunt libenter approbationis, & inuolutionis munimine solidamus. Vt eo firmiter illibata perdurent quo sapius fuerint Apost. auctoritate munita illaque de nouo statuimus, & ampliamus prout rationabiles causæ persuadent, & hoc in domino conspiciamus salubriter expedire. DVDDVM siquidem a se. re. Clemente Papa VII. prædecessore nostro emanarunt literæ in quibus nonnullæ aliæ inseruntur tenorem subsequentiū. Clemens Episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Consuevit Roman. Pontifex ex Apostolica Sedis prouidentia ad reprimendum nepharios conatus peruersorum contra canonicas sanctiones, & mandata apostolica in suarum, & aliarum animarum periculum, ac dictæ sedis contemptum temere tendentium gesta prædecessorum quandoq; inuolare, ac inuolata confirmare, & apostolico munimine robore prout in Domino conspiciat salubriter expedire, Sane dudum se. re. Iulius Papa II. prædecessor noster Motu proprio Duellorum, & gladiatorum vsum per suas literas damnauit, & improbauit, ac in terris Sanctæ Rom. Ecclesiae mediate, vel immediate subiectis per quoscunque quavis auctoritate, & potestate, ac nobilitate fulgentes sub excoicationis latæ sententiæ pœna, ex quacunque causa etiã, a legibus permisa fieri omnino prohibuit. Quas quidem literas postmodum pia memoriæ Leo Papa. x. prædecessor noster, & secundum carnem frater patrue-

lis

lis pro illarum maiori robore per suas literas cum literarum Iulii prædecessoris huiusmodi de verbo ad verbum in sermone innouauit prout in eisdem literis quas præsentibus de verbo ad verbum inseri fecimus plenius continetur. Nos igitur cupientes literas prædictas pro Christi fidelium animarum, & corporum salute, ac tranquillitate inuolabiliter obseruari. Motu proprio, & ex certa scientia, ac de apostolica potestate plenitudine literas prædecessoris huiusmodi auctoritate apostolica tenore præsentium approbamus, & innotamus, ac præsentis scripti patrocinio communitus. Decernentes illas cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis plenum firmitatis robur obtinere, ac ab omnibus inuolabiliter obseruari, & per executores in illis deputatos aduersus contrafacientes ad executionem poenarum procedi debere. Non obstante constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis quæ dicti prædecessores in dictis eorum literis voluerunt non obstante ceterisque contrariis quibuscunque. Tenor vero literarum prædictarum sequitur, & est talis. Leo Episcopus seruus seruorum Dei Ad perpetuam Rei memoriam. Quam Deo & hominibus abominabiles vici pugnantes in duello existant, & omnium in ore versatur, & diuina humanaque iura detestantur, nec immerito cum non solum corporum, sed etiam eorum animarum pro quibus Saluator noster Iesus Christus Dei filius mortem subiit temporalem graue detrimentum afferre noscantur. Ad reprimendum igitur tantum nefarios ausus plurimum conferre censentes eos qui huiusmodi scelus detestabile quidem, & canonica ciuilique lege prohibitum patrare non expauescunt grauius fore puniendos, ac ea quæ ad compescendum similes veritos conatus a Roman. Pontificibus prædecessoribus nostris statuta fuerunt ut eo firmitus obseruentur quo sæpius fuerint auctoritate Apostolica communita approbamus, & nouo munimine roboramus, & si qua ad perterrendum animos audaces meliora sint his addicimus prout in domino conspiciamus salubriter expedire. Dudum siquidem a se. re. Iulio Papa I I. prædecessore nostro emanarunt literæ tenoris subsequenter videlicet. Iulius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam Rei memoriam. Regis pacifici qui regat in Cælis licet insufficientibus meritis vices gerentes in terris cunctorum fidelium statui prout ex susceptæ seruitutis tenemur officio indefessa solertia intendentes, ac animarum periculis obuiare cupientes ad ea per quæ vbiq; præsertim in terris Roman. Ecclesiæ sponsæ nostræ subiectis inter fideles eisdem cades rixæ & contentiones cessent scandalorum tollantur fomenta pax & concordia vigent prosperisque eorum successibus consulatur opportuna prouisionis operam impendimus, prout in domino conspiciamus salubriter expedite sane non sine maxima animi nostri perturbatione accepimus, quod nonnulli fidelium prædictorum inimico humani generis instigante, & aliquibus causis occurrentibus, & plerumque in minimis, & inhonestis, ac leuibus verbis ad contumelias contentiones, & diffidationes deuenientes, vt alter alterius sanguine faceret ad temporales Principes, & dominos maxime Ciuitatum, Terrarum, & locorum sedi Apostolica subiectorum confugiunt vt eis locum tutum siue campum ad Duellum seu pugnandum assignent, & quamuis principes, & domini præfati Duellum siue pugnam eis dissuadere, & prohibere deberent tamen plerumque locum aut campum tutum huiusmodi assignant malivoluntate altercantium propositum ad executionem augent, magisque vni quam alteri fauent ex quo hominum mortes repentinz, & nisi diuina gratia præueniantur

T

ueniantur

ueniantur animarum perditiones mutilationes, & vulnera inter eos affantesque pugnantium amicos odia, & altercationes & ex vno inconuenienti plura oriuntur. in ipsorum fidelium animarum, & corporum periculum quisque humani praefati iacturam perniciosum exemplum, & scandalum plurimorum. Nos igitur qui fidelium praedictorum tranquillitatem & pacem sinceris desideriis exoptamus saluberrimis Christianae Religionis documentis & exemplis Deum tentandum non esse praemoniti. Saluatorisque domini nostri Iesu Christi qui Petro Apostolorum principi, vt gladium mitteret in vaginam mandauit praecipis edocti attendentes hominem homini inter quem cognationem quandam natura constituit insidiam nephas & gladiatoria munera & pugnationes huiusmodi vulgares a Religionis nostrae pietate damnari euentaque spectacula a sacris canonibus, & Imperialibus legibus inhibita & improbata sicque pugnantes infamia notari, & diuersis penis puniri & cum omni tempore potissimum tamen in otio civili & domestica quiete publica detestanda esse Motu proprio non ad alicuius super hoc nobis oblatae petitionis instantiam sed de nostra mera deliberatione & ex certa scientia hac in perpetuum valitura constitutione Duellorum, & Gladiatorum huiusmodi usum damnamus & improbamus & in terris Roman. Ecclesiae mediate vel immediate subiectis per quoscunque quauis auctoritate & potestate ac nobilitate fulgentes sub excommunicationis latae sententiae poena ex quacunque causa etiam a legibus permessa fieri omnino prohibemus dictosque pugiles taliter pugnantes vbi que impune capi posse & puniri homicidio, vel vulnere iuxta iuris communis dispositionem nulla eis consuetudine frustragante statuimus corpora in Duello in terris ecclesiae mediate, vel immediate subiectis de facto morientium in sacro sepeliri prohibentes sub simili excommunicationis poena & interdicti ecclesiastici omnibus & singulis vtriusque sexus Ducibus, Comitibus, Marchionibus, Domicellis, Baronibus, & alijs temporalibus Dominis, Vicarij communitatibus, & vniuersitatibus, Ciuitatum, Terrarum, & locorum praefatae Roman. Ecclesiae mediate, vel immediate subiectorum mandantes ne de cetero perpetuis futuris temporibus aliquibus cuiuscunque dignitatis, & nobilitatis fuerint & ex quacunque causa etiam a legibus non improbata locum seu Campum liberum ad Duellum seu alias ad pugnandum tutum aut alias quomodolibet assignent concedant seu tradant aut assignari concedi seu tradi faciant, vel permitant sub excommunicationis latae sententiae & quatuor millium ducatorum Camerae Apostolicae applicandorum poena pro qualibet vice incurrenda, & si huiusmodi constitutionis violatores ultra dictam primam vicem fuerint ultra dictas poenas secundo seu Vicariatu quem a dicta Roman. Ecclesia obtinuerint priuatos fore apostolica auctoritate tenore praesentium praecipimus, & mandamus atque decernimus non obstantibus quibuscunque statutis, & consuetudinibus privilegijs indultis, & concessionibus quauis auctoritate editis, & quibusuis concessis ceterisque contrariis quibuscunque, Volumus autem quod praesentes litterae nostrae postquam in valuis Basilicae principis Apostolorum, & in Campo Florae in vrbe affixae fuerint omnes & singulos Cives Roman. & alios in Vrbe commorantes effluxis quindecim diebus alios vero Duces, Comites, Marchiones, Domicellos, Barones, & alios temporales Dominos Vicarios Communitate

munitates, & vniuersitates præfatas Ciuitatum, Terrarum, & locorum sedi præfata mediate vel immediate subditorum decurso mense arctent, & contrafacientes penas præfatas incurrant in omnibus, & per omnia perinde ac si eis in omnibus, & singulis contrafacientibus personaliter, & particulariter intimata fuissent, Nulli ergo omnino hominum liceat hac paginam nostræ damnationis, improbationis, prohibitionis, statuti, præceptionis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eis senouerit incursum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis dominicæ Millesimo Quingentesimo octauo sexto Kl. Martii pontificatus nostri anno sexto. Cum autem sicut accepimus in eisdem literis contenta ab aliquo tempore citra non fuerint seruata, & ex eo quam plurimi Barones, Domini temporales, & alii præsertim eidem Roman. Ecclesiæ subditi ad eos procliuiores ad pugnandum in Duello redditi sint ut passim quotidie singularia huiusmodi certamina ubique committi videantur ac domini temporales præfati, armorumque Duces eos ad id inuitare quin potius irritare non formident cum, & in eorum Territorijs, & iurisdictionibus tutum pancratium siue Arcam præparent, & alia cruenta spectacula exhibeant, & illis comitiuum præsentent. Nos igitur non minus detestabilem Duello pugnantium quam Ducum, Comitum, Marchionum Baronum Domicellorum, & armorum Capitaneorum aliorumque Dominorum temporalium eis ad id auxilium consilium, & fauorem præstantium nequitiam ac improbam eorum conscientiam reprobantes qui ad ea visendi conueniunt corporum, & animarum salutem Christi fidelium opportunis remedijs indefesso studio prospicere volentes literas Julio prædecessoris præfati Motu proprio, & ex certa scientia nostra ac animi deliberatione harum serie auctoritate Apostolica approbamus, confirmamus, & innouamus ac præsentis script. patrocinio communiamus adijcimus & eadem auctoritate Apostolica statuimus quod pugnantes ipsi non solum pœnis prædictis subiaceant sed eorum memoria perpetuo damnata sit ac bona præscripta sint, & Cameræ nostræ Apostolicæ confiscata eo ipso Duces quoque, Barones, Comites, Marchiones, Domini temporales, Vicarij, Feudatarij armorum Capitanei, Communitates quoque Ciuitatum Terrarum, & locorum eidem Roman. Ecclesiæ mediate, vel immediate subditorum campum ad pugnandum præstantes, ne quidem penas prædictas incurant, sed ab omni iure quod in locis, & Territorijs suis obtinent ipso facto cadant illudque ad Cameram præfata deuoluatur, & deuolutum esse censeatur absque ea declaratione desuper faciènda, qui vero ad talia cruenta spectacula videnda conuenerint si nobiles quingentorum si mediocri fortuna centum, si vero ignobiles viginti quinque ducatorum nec non excommunicationis & perpetuæ maledictionis pœnam incurrant ac locus ipse ecclesiastico subiaceat interdicto, Et in super omnia, & singula tam per Iulium prædecessorem statuta, & ut præfertur per nos confirmata, & illis adiecta

perpetuæ firmitatis robur obtinere ac inuolabiliter obseruari debere decernimus. Quocirca venerabili Fratri Raphaëli Episcopo Hostien. Camerario nostro, ac dilectis filiis presidentibus, & Clericis dictæ Camera pro tempore existentibus, Motu simili mandamus quatenus præsentis literas solenniter prout sibi videbitur publicari ipsaque ac omnia, & singula in eis contenta inuolabiliter obseruari faciant contrafacientes vero prædictas censuras & pœnas damnabiliter incurrisse declarent ac summarie, & eorum Camerali more exequantur, & irremissibiliter exigant conuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis super quibus amplam eisdem concedimus facultatem, & potestatem non obstan. omnibus supradictis aut si aliquibus communiter vel diuisim ab Apostolica sit sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, confirmationis, inuouationis, commonitionis, adiectionis, statuti, decreti, mandati, & concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ Millesimo, Quingentesimo decimo nono decimo kl. Augusti Pont. nostri anno septimo. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, inuouationis, commonitionis, & decreti infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursum. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo vigesimo quarto Id. Febr. pont. nostri anno secundo. Cum autem sicut nobis innotuit quamplurimi Duces, Comites, Marchiones, Domicelli, Barones, & alii in temporalibus Domini, Vicarii, Communitates, & vniuersitates Ciuitatum, Terrarum, & locorum eidem Romanæ Ecclesiæ mediate, vel immediate subiectorum nonnullique alii singularia certamina exoptantes, & alii etiam ut præfertur subditi illa videre cupientes suorum status salutis & honoris immemores literis prædictorum huiusmodi contrauenire, & censuras, ac pœnas illis contentas paruipendere non vereantur in animarum suarum perniciem, & diuinæ Maiestatis offensam ac Reipublicæ læsionem. Nos quorum est, sceleratorum insolentiis quibus aduersus Deum, & proximum ac dictæ sedis autoritatem veluti Catholica professionis inimici seruiunt salubriter reprimendis ne ipsorum inualescat præsumptio, & peruersitas extollatur intendere, & ne literæ prædictæ quæ prouida deliberatione ab ipsis prædecessoribus emanarunt contemptibiles reddantur, sed illarum transgressores debita animaduersione puniantur prouidere volentes. Motu proprio non ad aliquorum nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam.

Sed

Sed de nostra mora deliberatione & ex certa scientia singulas Iulij, Leonis & Clementis prædecessorum prædictorum literas cum statutorum ordinatio- num, additionum, decretorum, declarationum, confiscationum, incorporatio- nis, applicationis, voluntatum, & mandatorum, ac omnibus & singulis aliis in eis respectiue contentis clausulis auctoritate Apostolica tenore præsen- tium approbamus, & innouamus, & perpetuo firmitatis robore subsistere, & singulos quos literæ ipsæ concernunt, & concernent, sub excommunicationis, anathematis, maledictionis, perpetuæ infamiæ, diffidationis, criminis læsæ Ma- iestatis, seditionis, rebellionis, confiscationis, & priuationis Statuum, & Domi- niorum, ac Feudorum, & Vicariatum, ac aliorum bonorum suorum ac depo- sitionis illorum, nec non inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, ac interdicti, ac aliis censuris, & penis ecclesiasticis, & temporalibus, aliisque in eiusdem literis contentis quas contrauententes eo ipso incurrant, & intestabiles fiant, ac ultra penas prædictas Carceribus mancipari, & detineri, & penis præ- dictis irremissibiliter puniri debeant perpetuo obseruari, & per Executores in di- ctis literis deputatos aduersus eosdem contrafacientes ad totalem executionem dictarum pœnarum procedi debere decernimus, illasque tam ad pugiles taliter pugnantes quam eos ad id tentantes, & prouocantes aut locum, seu campum ad pugnandum dantes, seu concedentes, ac in illis astantes, & interessentes, ac certantes comitantes, & comitiuum præstantes, nec non consulentes, ac ad- hærentes, & fautores, nec non chartas certaminis seu Duelli subscribentes, vel affigentes, aut publicantes, etiam si prædicta seu cuiuscunque alterius dignita- tis, nobilitatis, status, gradus, & ordinis, tam ecclesiasticæ quam mundanæ, exi- stant etiam ad hoc, ut ipsi ultra penas prædictas excommunicationis maioris læ- tæ sententiæ pœnam a qua non nisi a nobis seu Roman. Pont. pro tempore exi- stente absolui possint eo ipso incurrant, & si ecclesiastici fuerint etiam omnibus, & singulis ecclesiis, Monasterijs, dignitatibus, & aliis beneficijs ecclesiasticis per eos obtentis, seu in quibus, & ad quæuis eis competit eo ipso priuati, & ad illa, ac alia in posterum obtinenda inhabiles existant, nec non illa, anquam per priuationem huiusmodi vacantia ab alijs imperari possint extendimus, & am- pliamus, & nihilominus præmissa omnia, & singula, prout per Iulium, Leonem, & Clementem prædecessores præfatos statuta, & ordinata inhibita, decreta, & mandata fuerunt in omnibus, & per omnia, de nouo statuimus, ordinamus, inhibemus, decernimus, declaramus, & mandamus, ac omnes concessiones Duellorum huiusmodi, & facultates de super prædictis, seu alijs quibusuis per- sonis per quoscunque Roman. Pont. prædecessores nostros sub quibusuis for- mis, & verborum expressionibus forsitan concessas, approbatas, innouatas ha- rum ferie reuocamus, cassamus, & annullamus. Et in super cupientes illa, & tam detestabilem pugnantium, & aliorum loca ad pugnandum, ac alias in præmissis fauorem præstantium, & denique tanti sceleris fautorum nequitiam non solum in terris, & locis eidem Roman. Ecclesiæ, ut præfertur, subiectis sed alias ubilibet penitus reprimi & aboleri ac singulorum Christi fidelium animarum peri- culis obuiare per viscera domini nostri Iesu Christi rogamus, & obtestamur vni- uersos & singulos totius orbis Imperatorem, Reges, Duces etiam armorum, Mar- chiones, Barones, ceterosque principes Christianos nec non dominia potentia- tus, communitates ciuitatum, ac in temporalibus dominos ac etiam militum tam equestrium, quam pedestrium Capitaneos & præfectos etiam tempo- rali diuioni ipsius Roman. Ecclesiæ non subditos cuiuscunque status, gra-

dus ordinis, conditionis, nobilitatis, ac præminentia fuerint, ut diuini nomi-
 nis intuitu, & pro sua in nos & hanc sanctam Sedem Apostolicam deuotione, &
 reuerentia, nec non fidei cultu & conseruatione ac animarum eorum qui huius-
 modi Duella diabolica fraude decepti perquirunt salutem dicta Duella seu alia sin-
 gularia certamina in suis Regnis, Ducatibus, Marchionatibus, Baronijs, Domi-
 nijs, Terris, & locis nullatenus fieri permittat, immo ne fiant expresse prohibeat
 & dissuadeant, districtius precipientes eis ne vlllo vnquam tempore huiusmodi
 Duella, seu certamina quouis prætextu seu quouis occasione vel causa admittere
 aut aliquos ad id irritare seu prouocare, vel illis interesse, aut vt fiat pati seu per-
 mittere audeant, vel præsumant, alioquin eos ac etiam extra terras, & loca ditio-
 ni Ecclesiæ huiusmodi non subiecta Duella, seu singularia certamina huiusmodi
 aut diffidationes desuper facientes, & ad id irritantes seu prouocantes & auxiliũ
 consilium vel fauorem dantes ac illis astantes & interessentes & similiter char-
 tas desuper subscribentes aut publicantes seu de illis se intromittentes eorumq;
 ac ipsorum singulos ab Imperatore, & Regibus, inferiores maioris excõicationis
 & ultra eam si ecclesiastici fuerint priuationis & inhabilitatis penis prædi-
 ctis subiaccere, illa que incurrere & ab eis præterquam a nobis seu dicto Roman.
 Pontifice pro tempore existente vt præfertur absoluti aut aduersus illas restitui
 seu rehabilitari non posse neque debere decernimus, & declaramus. Non obstan-
 constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, que dicti præde-
 cessorum in singulis eorum literis prædictis voluerunt non obstare ceterisque cõ-
 trariis quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrę
 approbationis, inuouationis, extensionis ampliationis, statuti, ordinationis, inhi-
 bitionis, mandati, præcepti reuocationis, cassationis, annullationis, rogationis,
 attestationis decretorum, & declarationum infringere vel ei ausu temerario con-
 traire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis
 Dei ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursum,
 Dat. Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo
 Quingentesimo Sexagesimo, Idibus Nouembris. Pontificatus Nostri
 Anno Primo.

Cæ. Glorierius

Barengus.

Fed: Cardinalis Cæsius.

Gregorii xij. Constitutio Romæ publicata die 24. Decemb. 1582. fol. 1319.
 in Bullario extenditur, & ampliatur decretum Conc. Trid. sess. 25. c. 19. de refor-
 generali, vt in die. Const. incip. Ad tollendum & infra.

Auctoritate Apostolica statuimus omnes illos, qui ex condicte statuto tem-
 pore & in loco cõuento monomachiam commiserint, etiam si nulli patini so-
 ciue ad id vocati fuerint, nec loci securitas habita, nullæue prouocatoriæ lite-
 ræ, aut denunciationis chartulæ præcesserint censuris, & penis omnibus a d. Cõ-
 cilio propositis teneri prinde ac si publico, & consueto abusu singulare certamẽ
 iniussent; Volentes etiam locorum dominos, si certamen ex condicte huiusmo-
 di permiserint, aut quantum in se fuerit, non prohiberint omnesque illud fieri
 mādantes, instigantes, auxiliũ, cõsilium, vel fauorẽ dantes, equos, arma, pecuniã.

com-

comitatum, & alia subsidia scienter subministrantes, aut ex composito spectatores, vel socios quouis modo sese præbentes eisdem censuris, & pœnis subiaccere, etiam si illi qui ad locum destinatum pugnaturi accesserunt, impediti pugnam non commiserint, si per ipsos non steterit, quo minus illa committatur: non obstantibus &c.

Nouissime autem adest Sanctissimi Domini Nostri. Clementis viij. Confirmatio, declaratio, & extensio Constitutionum Apostolicarum, & decreti Concilij Tridentini, contra pugnantem in duello publice vel priuatim; Nec non contra mittentes, scribentes, aut diuulgantes chartulas prouocatorias, aut scripta, quæ dicuntur manifesta, eorūque fautores, & complices. Romæ publicata die 2. Sept. 1592. tenoris seq.

Illius vices, licet immerito, gerentes, qui, vt animas suorum fidelium a peccato, & diaboli laqueis liberaret, e celo descendens, humana carne assumpta, ne proprio quidem suo pretiosissimo sanguini pepercit, sed se ipsum in Ara crucis immaculatam hostiam æterno Patri offerre voluit, in hanc præcipue curam summo studio incumbimus, vt easdem animas inestimabili pretio redemptas, aduersus Sathanae fraudes, quantum in nobis est illæsas præseruemus; præsertim vero totis viribus nobis a Domino traditis exterminemus exitialia quædam, atque enormia peccata, quibus Diuina Maiestas grauius offenditur, quæque; eodem fabricate humani generis hoste inuenta, atque introducta sunt, vt excruenta corporum morte animarum etiam simul interitus, ac perniciēs sequatur. Recte, si quidem & salubriter fel. rec. Pius Papa iij. prædecessor noster post alios complures suos, nostrosque prædecessores, qui detestandum, diuina, naturalique lege, ac sacris canonibus damnatum duellorum abusum suis etiam Constitutionibus seuerè prohibuerant, grauesque pœnas contra quoscunque temporali ditionis. S. R. E. mediate, vel immediate subiectos eius criminis quomodolibet reos, vel participes infligerant, cupiens non solum in terris prædictis, sed alias vbilibet, animarum periculi obuiare, Principes, ac Domicellos permittentes in suis dominiis id patrari, ac etiam extra terras, & loca ditioni ecclesiasticae subiecta, huiusmodi duella, seu singularia certamina, aut diffidationes desuper facientes, ac ad inuitantes, prouocantes, auxilium, consilium, vel fauorem dantes, illisque astantes, & interessentes, nec non chartas desuper subscribentes, aut publicantes, seu de illis se intromittentes, singulos Imperatore, ac Regibus inferiores, maioris excommunicationis, ac si (ecclesiastici fuerint) ultra eam, etiam priuationis omnium dignitatum, beneficiorum, & officiorum ecclesiasticorum, inhabilitatisque ad illa, & alia in posterum obtinenda, pœnis subiaccere, easque incurrere voluit, a quibus non nisi a Rom. Pont. absolui possint. Sed & postmodum Generalis Tridentina Synodus ad exterminandum, penitus ex Christiano orbe hoc malum statuit, vt Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocunque alio nomine Domini temporales, qui locum ad monomachiam in terris suis inter Christianos concesserint, eo ipso sint excommunicati, ac iurisdictione, & dominio Ciuitatis, Castri, aut loci, in quo, vel apud quem duellum fieri permiserint, quod ab ecclesia obtinent, priuati intelligantur, & si feudalia sint, directis dominis statim acquirantur. Qui vero pugnam commiserint, & qui eorum Patrini vocantur, excommunicationis, ac omnium bonorum suorum proscriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnam incurrant, & vt homicidæ, iuxta sacros canones, puniri debeant: Et si in ipso conflictu decesserint, perpetuo careant ecclesiastica sepultura. Illi etiam qui consilium in causa duelli, tam in iure, quam facto, dede-

riat, aut alia quacunque ratione ad id quenquam suaserint nec non spectatores, excommunicationis, & perpetuae maledictionis vinculo teneantur, Quas poenas nouissime pie mem. Gregorius Papa xiiij. pariter praedecessor noster extendit aduersus illos etiam omnes, qui non publice, sed priuata ex condito, flatu tempore, & in loco conuento monomachiam commisissent, etiam patris, socijsve non vocatis, & loci, securitate non habita, & prouocatorijs literis minime precedentibus, etiam contra locum Dominos, si id (quantum in se fuerit) non prohibuissent, ceterosque supradictos criminis socios, & ex composito spectatores, etiam si pugnam ob aliquod impedimentum non commisissent, si ad locum accessissent pugnaturi, & per eos non stetit quo minus pugnarent. Verum quia cum magna animi nostri molestia intelleximus adhuc in quibusdam, praesertim transalpinis ac remotis regionibus, & potissimum vbi bella vigent, castris quadam, & militari licentia, seu verius audacia perniciosum hoc scelus inter fideles exerceri, quasi fas sit in solo hostili, vbi Christiani nominis, seu Catholicae fidei hostes tyrannidem exercent, siue haereses, & schismata impune grassantur, siue inter signa & castra militaria in caput suorum fratrum impios conuertere remucrones, quos multo salubrius contra Christi aduersarios stringi par esset. Nos nefaria diaboli arma salutari ecclesiae gladio ad continendos in officio fideles nobis praecipue ipsius Domini autoritate traditos retundere, atque a ceruicibus gregis Domini nostri curae crediti, quantum (eodem Deo adiutore) eniti possumus, propulsare cupientes praedictas omnes Constitutiones ac Decretum Concilij Tridentini cum omnibus & singulis in eis contentis censuris & poenis, decretis extensionibus, quarum, & quorum omnium tenores praesentibus haberi volumus pro expressis, & ad verbum insertis, auctoritate Apostolica tenore praesentium perpetuo approbamus, confirmamus, & innouamus. Ac insuper auctoritate, & tenore praemisissis decernimus, & declaramus easdem Constitutiones ac decretum locum habere vbi que gentium & terrarum, inter quascunque personas, etiam armatus, & in castris seu propugnaculis militantes, etiam vbi nostrorum & S. R. E. aut Catholicae fidei hostium furor impune grauatur, vel sit Dominis per eos occupatis, & detentis. Idem quoque iuris censendum esse, si publico, & forsitan iusto bello indicto miles aliquis contra alterum in aduersariorum exercitu militatem, siue alias in hostium castris, praesidijs, aut terris degentem, priuatas simultates atque inimicitias publicae causa intermiscendum, etiam ducum permisso ex condito ad singulare certamen descendat, aut illum pronocet. Nec non ipsidem poenis, decreto, & constitutionibus teneri eos, inter quos pactioes initae sint de dirimendo certamine cum primum alteruter vulneratus fuerit, seu sanguinem effuderit, aut certus ictuum numerus vtrinque illatus fuerit, vel si conuenerint, vt non singuli cum singulis, sed bini, terni, aut plures hinc inde pugnent. Et non solum locum Dominos, sed etiam magistratus, praesides, Locum tenentes, aut etiam milium Duces, & Capitaneos in Castris, vel extra ea, in alieno, vel hostili solo, vel cum militibus exercitus aduersariorum monomachiam in quocumque casu per praesentem, vel alias Constitutiones huiusmodi prohibitis permittentes: vel quantum in ipsis est non prohibentes, aut post admissum crimen, veniam, & impunitatem concedentes. Praeterea pari ratione prohibemus omnia, & singula eius generis scripta manifesta, seu fides vulgo appellata, quae etiam sine expressa prouocatione ad certamen tamquam quasi preparatoria quaedam ad chartulas, seu libellos prouocatorios, & ad duellum, illorumque veluti radices, aut semina, vt plurimum laceffendi aliquem ad pugnam, & suscitanda simultatis, atque inimicitiae materiam, & occasionem praebent.

præbent. Dum scilicet in illis per modum epistolæ, libelli, aut publicæ attestati-
onis, & intimationis, siue per authentica documeta, siue per vnius, pluriumue chico-
graphum, subscriptiones, aut relationes sub prætextu, proprii, vel alieni honoris,
& famæ, more militari, atque vt vulgo dicitur cauallesco tuendi, aut lædendi, si-
ue ad illata, propulsataue contumeliæ, aut iniuriæ probationem, seu tollendam il-
lius suspicionem rei alicuius gesta ad id pertinentis, vel verborum, aut responsio-
num series, & ordo, narratur. Vel ex simili abusu hac de causa aliquid tale adeo fir-
miter asseritur, aut negatur, vt qui contradixerit, is, siue nominatum siue in genere
mendacii arguatur, aut mentiri dicatur. Aut ad hunc effectum ex militari etiam
consuetudine quaritur, declaratur, aut respondetur, qua mente, aut quo sensu
quippiam eiusmodi, quod ad superius expressa spectet, gestum dictumue sit. Vel
denique offert se quispiam contra certam, vel incertam personam, vel generatim
contra quemcunque ad probandum armis, & verificandum etiam initio certami-
ne aliquid ita esse, vel fuisse, vel non fuisse. Nec non quascunque etiam sine scri-
pto factas talium rerum supradicta quoquomodo concernentium, & huiusmodi
causas in locis publicis, vel priuatis, vbi hominũ multitudo cõuenire soleat, de nũ-
ciationes, narrationes, declarationes, & testificationes. Volentes eos omnes, & sin-
gulos, qui suo, vel alieno nomine, ad effectum, de superius dictum est, prædicta,
vel huiusmodi similia, multoque magis ad certandum prouocatoria scripta, libellos, epi-
stolas, earumue exempla dictauerint, composuerint, scripserint, miserint, detule-
rint, diulgauerint, affixerint, exemplauerint, typis impresserint, subscripserint, in-
timauerint, vel etiam verbo denunciauerint, siue attestati. Quiue aliis ad singu-
lare certamen, publice vel occulte ineundum, vel ad prouocandum aliquem ad
pugnam, siue ad huius generis scripta, quæ manifesta, quæque chartulæ prouoca-
torie appellantur, scribenda, dictanda, mittenda, deferenda, diulganda, auxi-
lium, consilium, operam vel fauorem præstiterint, siue id suaferint, aut mandaue-
rint, quiue in præmissis, vel eorũ aliquo se quomodolibet immiscuerint, etiam si ne-
que pugna aliqua, nec certamen aut effectus, nec accessus, aut actus ad pugnam
proximus, neque expressa, & aperta prouocatio subsequuta fuerit, neque scriptio-
nes prædictæ, quæ manifestæ dicuntur, in publicum prodierint, aut cuiquam inti-
mata extiterint, si per eos non steterit, quominus publicatio, aut denunciatio fie-
ret, Nihilominus censis, & pœnis omnibus in præsentibus, & aliis prædictis Con-
stitutionibus, & Decreto contentis subiaccere tam si superius enumeratis, quam si
aliis etiam maioribus ecclesiasticis vel inuidentis dignitatibus, gradibus, & præ-
eminentis excellent. Quinimo de nouo etiam per præsentibus ex parte Omnipoten-
tis Dei Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, excommunicamus, & anathemati-
zamus, maledicimus, & execramur omnes, & quoscunque publice vel priua-
tim, palam, vel occulte, in quibuscunque locis, modis, & formis, ac casibus
sub præsentibus nostris, vel aliis prædictis constitutionibus, ac Decreto comprehen-
sis, singulare certamen (quod duellum vulgo dicitur) ex composito ineuntes,
nec non id scelus suadentes, aut prouocantes, opem, consilium, vel fauorem præ-
stantes, equos, arma, & comitatus præbentes, aut comitantes, vel circa chartu-
las, seu libellos, literas, nuncios, aut quacunque alia scripta huiusmodi quomodo-
libet peccantes, huiusque delicti socios, de industria spectatores, paternos, fau-
tores, defensores, quacunque tam superius expressa, quam alia ecclesiastica, vel
mundana præfulgeant dignitate, ita vt singulares etiam personæ cuiuslibet com-
munitatis, vniuersitatis, collegii, aut Reip. quæ huius criminis participes quoquo-
modo fuerint nequaquam excusentur, sed prædictos omnes, eorumque sin-
gulos.

gulos ipso facto, absque vlla monitione, iudicis decreto, aut ministerio perpetui anathematis, excommunicationis maioris, & maledictionis aeternae muerone percussos, & damnatos harum serie declaramus, & si in ipso conflictu obierint sepultura ecclesiastica perpetuo priuatos esse volumus: Ipsas vero Ciuitates, Terras, Oppida, vel Castra, & loca, in quorum territoriis id facinus scientibus, & tacite, vel expresse permittentibus, aut tolerantibus Dominis, aut Magistratibus, vel Senatu, aut Populo, admissum fuerit, ecclesiastico supponimus interdicto, cuius interdicti relaxationem, aut excommunicationis absolutiorem, ab alio, quam a nobis aut pro tempore existente Romano Pontifice penitentia, & satisfactione congrue peracta, nisi in mortis articulo constituti nequeant obtinere, etiam praetextu quarumuis facultatum, & indulgentiarum quibusuis personis tam ecclesiasticis cuiuscumque ordinis, aut militiae status, gradus, aut conditionis existentibus, quam laicis, etiam Imperiali, Regali, vel alia mundana praeminentia insignitis, per Sedem Apostolicam in genere, vel in specie concessorum. Quae omnia, quo ad praemissa, nolumus cuiquam in aliquo suffragari. Penas alius tam spiritualibus, quam temporalibus contra eos inflicti, nihilominus in suo robore permanfuris; Vniuersos autem, & singulos charissimos in Christo filios nostros Imperatorem, Reges, ac dilectos filios nob. viros Duces, etiam armorum, & exercituum, Marchiones, ceterosque Principes Christianos, nec non Dominos, Potentatus, Communitates, & Vniuersitates Ciuitatum, Oppidorum, & Castrorum, illorumque Domicellos, & Dominos temporales, ac etiam Militum, & copiarum tam equestrium, quam pedestrium Ductores, Tribunos, Praefectos, Capitaneos in quibuscumque etiam nobis, & S. R. E. temporali iurisdictioni non subiectis locis constitutos, cuiuscumque gradus, praeminentiae, & nobilitatis existentes, hortamur, rogamus, & obtestamur per viscera D. N. Iesu Christi, & eius diuini nominis intuitu pro sua erga eundem Deum, per quem regnant reges, & a quo principatus acceperunt, pietate, atque erga nos, & sanctam hanc sedem reuerentia, & deuotione, non modo nihil tale in suis Dominis fieri permittant, nec villo modo conueant, sed hoc malum omnistudio, diligentia, & auctoritate exterminare totis viribus procurent, & contra quoscuque delinquentes, & (vt praefertur) quomodolibet complices, & participes etiam temporalibus, poenis grauissimis animaduertant, & per suos officiales, & Curiae ministros procedi curent: scituri se obsequium Deo per gratum, perque acceptum praestituros, si quo gladio ad tutelam bonorum, & ad propulsandos perditorum conatus sunt accincti, eundem ad vindictam huius peccati, & ad summendas de huiusmodi criminis rei debitas poenas exercuerint: contra vero memores, si in re tam graui male se gesserint, se in districto Dei iudicio rationem in nouissimo die reddituros, volumus autem vt praesentium transumptis &c.

ADDITIO. Adest etiam in Regno Neap. Pragmatica sanctio incip. Nouis occurrentibus morbis statuens penam mortis naturalis ipso iure incurrendam non solum per ipsos principales audentes prouocare alios ad duellum, etiam si nullum certamen sequeretur verum etiam per nuncios intermedios, & assistentes similibus pugnis, & duellis excipiuntur vero duo casus, in quibus dicta pena minoratur vt in d. Pragmat. super qua extant commetaria Petri Follerij. & Jo. Francisci Scaglioni.